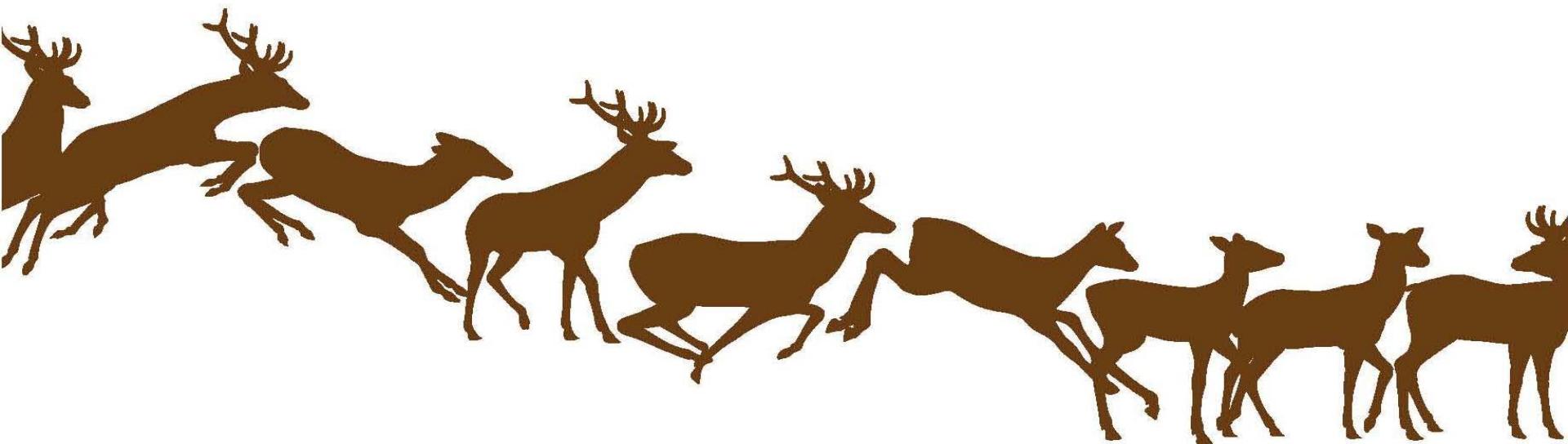

Gjennomgang av standard og rutinar for feltkontroll av hjorteviltkjøt

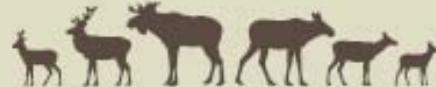
www.hjortesenteret.no

Bransjestandard

for feltkontroll
av hjorteviltkjøtt

SKOGBRUKETS KURSINSTITUTT

 NORGES
SKOGEIERFORBUND

Pkt. 1 Målsetjing

- Lover og forskrifter
- Kvalitet og sikkerheit ved omsetjing
- Auke tilgjengelegheit, sporbarheit og tillit
- Auke verdiskaping
- Forenkla kontrollsystemet

Pkt 2. Omfang

- Standarden er utgangspunktet for utføring av erklæring
- Feltkontroll av elg, hjort, villrein, dåhjort og rådyr
- Oversending av hjortevilt til kontroll hjå mattilsynet
- Grunnlag for kursinhaldet som fører til status som feltkontrollør

Pkt 3. Reglar og rutiner knytt til feltkontrollører

- Nedfelt i EU-forordningen sitt direktiv
- Gjeld for vilt som skal omsetjast
- Feltkontrolløren skal ha kunnskap om:
  - patologi (sjukdommar)
  - viltkjøtproduksjon og -handtering
- Skal føregå innom **jaktlaget**, og i tillegg tilgrensande jaktfelt
  - jaktlaget er her romsleg definert då mange ulike organiseringssformar i jakt-Noreg
  - nok med ein person per jaktlag
  - jakta i nærliggande område eller opphalde seg i nærleiken (t.d. jaktoppsyn)

- Utdanning om emne som førelest i dag
  - lover og regelverk
  - normal anatomi, fysiologi, atferd
  - unormal atferd/patologi pga sjukdommar, ureining m.m. som er farleg for helsa
  - kunnskap om hygiene og rett kjøthandtering

- **5 år som hjorteviltjeger, slakta > 20 hjortevilt**
- **Delteke på kurs og praktisere ifølge standard**
  - ordninga basert på tillit (NB! Rollekonflikten)
  - pliktig oppdatering
- Kvar feltkontrollør får sitt **id-nr** (feltkontrollørkortet)
  - satt saman av årstal for kurs, kurshaldar, kursnr og deltakarnr
  - Døme: 11-51-01-001
  - nyttast på erklæringa som følgjer slaktet
- **Sporbarheit:**
  - Feltkontrollør fører liste over utforda erklæringer (min 2 år)
  - Norsk Hjortesenter held lister over deltakarar
- I prinsippet ingen betaling
  - men køyregodtgjersle og dekking av kostnader etter avtale

FELTKONTROLLØR

Et kurs i samarbeid med Skogbrukets Kursinstitutt

Johan Trygve Solheim

Jegernr.: **0087136** Født: **1960**

Har gjennomført kurs 25.05.2011

11-51-01-001

Årstal

Kursleiar/
arrangør

Kursnr

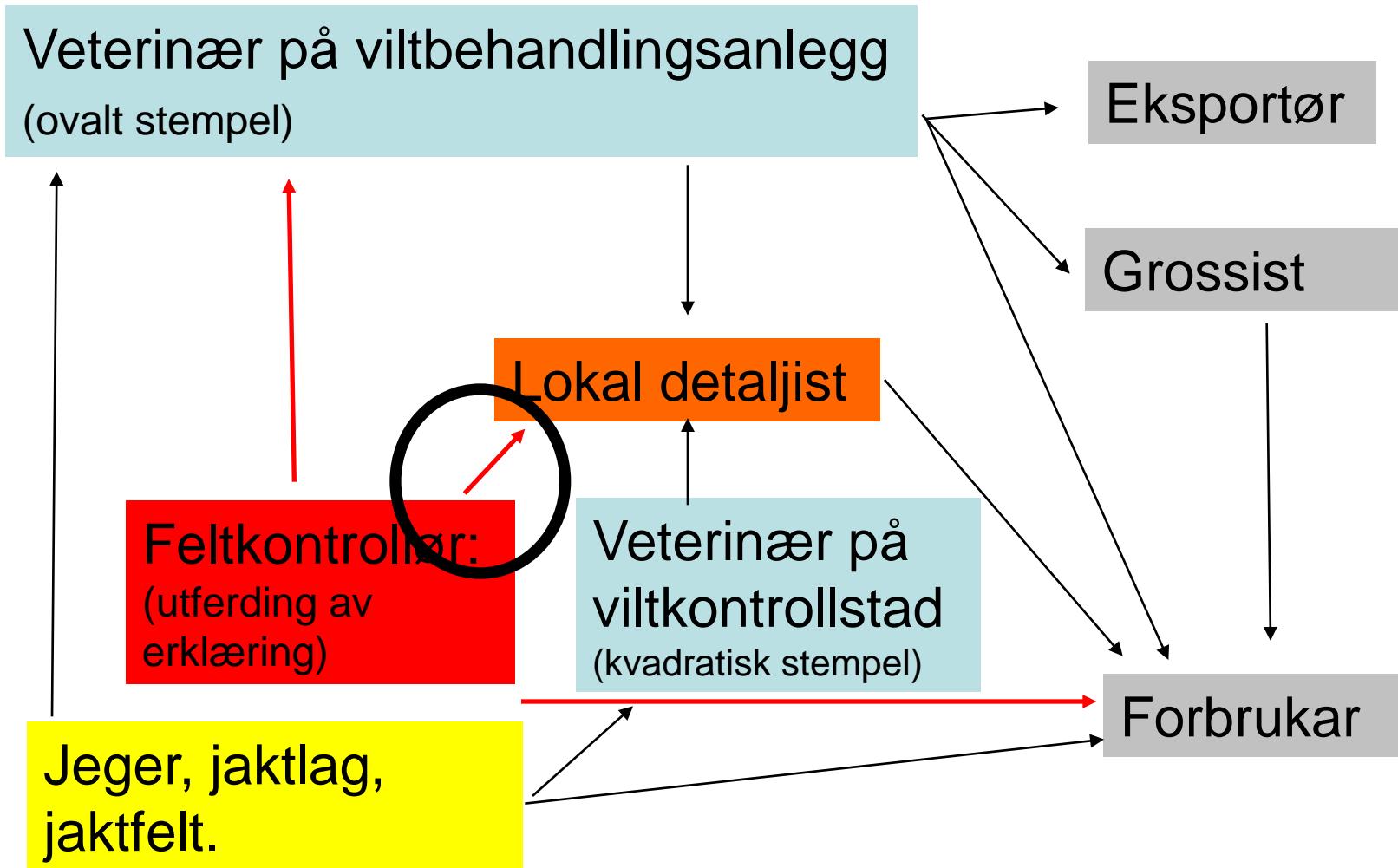
Kurs-
deltakar

Pkt 4. Kjøt til vidaresending og omsetjing

- Heile dyret skal kontrollerast
  - leverast heile
  - grovpartert under kontroll opptil 8 delar
  - kvar del sin eigen erklæring
- Flådd eller uflådd?
  - flådd til lokal detaljist
  - begge delar muleg ved vidaresending til viltbehandlingsanlegg/mattilsynet (men heile)
- **Ingenting unormalt: erklæring utferdast**
  - ved viltbehandlingsanlegg/mattilsynet sin kontroll treng ikkje organ vera med vidare
  - NB! anlegg kan ha eigne avtalekrav om dette
- **Ved tvil: ingen 'godkjenning' og kommentar om forhold**
  - indre organ/hovud til ev vidare kontroll
  - generelt betre å behalde slike slakt sjølv

Pkt 5. Krav om kontroll og erklæring

Pkt 6. Feltkontrollen Ante mortem

- Kunnskap om hjorteviltart
  - bedømme åtferd og tilstand 'ante mortem'
- Innhente opplysninger om ev unormal
  - spor og sporteikn
  - reaksjon ovanfor menneske/dyr
  - fysiske bevegelsar før/under/etter påskyting

Pkt. 6. Feltkontrollen Post mortem

Denne delen av kontrollen skal avdekke ev.

- teikn til sjukdom
- Skadar
- Miljøureining
- dårleg slaktehygiene

Pkt 7.1. Tidsfristar

- Dyr skote i hovud, nakke o.l. bør stikkast <3min
- Rask utvomming: < 2 timer
- Tømme brysthula: < 4 timer
- Gjennomføre feltkontroll: <1døgn

Pkt. 7.2. Utvomming, slakting og kontroll

- Hygiene og kjøtkvalitet i høysete!
- **Skader på vom og tarmar?**
  - Vom og tarmar skal vurderast for skotskadar
    - **vomskot ikke godkjent!**
- Fare for blyavsetning
  - sårkanal skal reinskast godt (på flådde dyr)
- Indre organ kan etterlatast ved feltkontroll på skotstad
- Uflådde dyr kan feltkontrollerast
  - før vidaresending viltbehandlingsanlegg
- Flådde dyr (inkl. organ) bør kontrollerast opphengt under tak og med godt lys

Pkt. 7.3. Sjukdom og skade

Kontrollorgana undersøkast utanfor skrotten
(normalitetssjekk):

- Lunger
- Hjartet
- Lever
- Milt
- Nyrer (kan henge i)
- Hovud

Ikkje kontroll av sjuke dyr, eller dyr med nye (t.d. trafikkale)
eller gamle og alvorlege skadar (t.d. skot)

Pkt 7.5. Hygiene

- Matlova pålegg oss alle å bidra til god matkvalitet
- Kontroller at kjøtet ikkje er påført ureining av
  - sopp og bakteriar og t.d. har slimete overflate og dårlig lukt
  - gjenstand, kjemiske stoff eller gjennom skader
- Undersøke om dei som har slakta
  - har praktisert god personleg hygiene
  - ikkje er smittsame
  - ikkje har sår på hender (bruk hanskar!)
  - har brukte rent utstyr

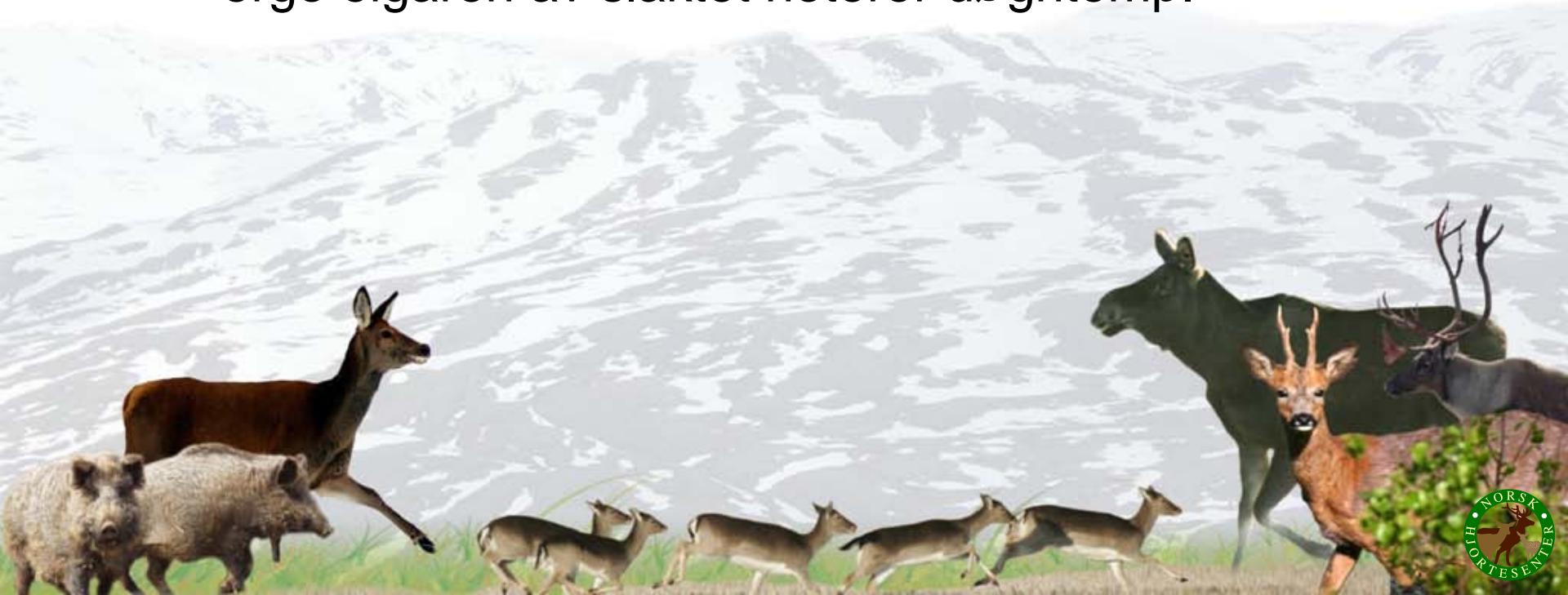

- ...tillegg ved bruk av innomdørs slakteplass:
  - bruk av rein slakteplass
  - tilgang på vatn og flytande såpe
  - borttørking av blod med tørkepapir eller kokevaska tøyklutar
  - hengemiljø med liten fare for ureining
  - vern av slakt mot insekt og dyr
  - lagring med god lufting

Pkt 7.6. Modning

- Modning er viktig for kjøtkvaliteten
  - døgntemperatur kan noterast på erklæringa
- Men: modning ofte etter utsteding av erklæring
  - ergo eigaren av slaktet noterer døgntemp.

Pkt 7.7 Transport og lagring

- Frakt med minst muleg skader og minst muleg opningar
- Unngå ureining og fuktighet
- Hengande slakt skal henge fritt
- Transport til viltbehandlingsanlegg: ikkje stablast

Pkt 8. Mattilsynet sin kontroll av feltkontrollert kjøt

- Dersom utferda erklæring frå feltkontrollør
  - kontrollpliktige organ treng ikkje med
- Ved avvik på:
  - åtferd (ante mortem)
  - skrott
  - organ
  - hygiene
  - mistanke om miljøureining
    - Kontrollpliktig organ og hovud skal då med (merka)
    - Feltkontrollør skal ha tilbakemelding frå Mattilsynet
- Flådd eller uflådd, etter avtale med viltbehandlingsanlegg
- Erklæring festa til slaktet

Pkt 9. Erklæring og merking

- Utferding ved 'intet unormalt'
- Bruk **standardisert blankett**
  - ikke "heimemekka"!
  - festa med buntestrips
  - bruk godt skriveverktøy
- **Heile dyret skal kontrollerast**
  - ved deling skal kvar del ha blankett
- Feltkontrollør skal føre liste over utferda erklæringer
  - bevare lista > 2 år
  - førevise ved spørsmål
- På same måte skal lokale detaljistar bevare lister over motteke viltkjøt

Trained Hunter Declaration

I declare in accordance with the Cetacean Welfare Act that no abnormal behaviour was observed before killing, neither was any indication of environmental contamination. I have inspected the head, pectoral and viscera without observing abnormalities.

INITIALS	<i>NJ</i>
SIGNATURE	<i>[Signature]</i>
www.highlandgame.com 01382 827000	

Erklæring:

Blankett nr. □□□□/□

- Døme: Blankett nr 1101/1

FELT HJORTEVILT

i henhold til *Standard for feltkontroll av hjortevilkjøtt*, utarbeidet ved Skogbruks Kursinstitutt og med tilslutning fra Mattilsynet.

Dyret er undersøkt og vurdert for: Adferd før felling, slaktet, indre organer og miljøforerensinger. Det er ikke funnet noe unormalt som kan tyde på at kjøttet representerer noen helserisiko.

Dyret felt, dato: □□/□□ 20 □□ Kl. □□:□□

Sted: _____ Kommune: _____

Unormale funn: _____

- Kan stryke over "ikke" og gje kommentar her ved vidaresending til kontroll fra Mattilsynet

Versjon 02/2012

Art: Elg Hjort Rein Rådyr Dåhjort

Alder: Kalv Åring Voksen Kjønn: Hunn Hann

DEL AV DYRET Helt

Halvt/kvart: Høyre Venstre Fram Bak

Sidedel: Høyre Venstre Lår Bog Side

Sentraldel: Nakke Rygg

Kontrollert: □□/□□ 20 □□ Kl. □□:□□ Temperatur: □□ °C

Underskrift: _____

Felkontrollør
Kontrollør nr.: □□-□□-□□-□□ Tlf.: □□□□□□□□□□

Nummerering: 11-51-01-001
(står på kortet ditt)

Pkt 10. Straffevedtak

- Vesentlege brot på standard
  - Mattilsynet kan forby feltkontrollør å kontrollera
- Forsettlege eller uaktsame overtredingar
  - bøter eller fengsel <1år'
- .....‘Fe døyr, frendar døyr, ein sjølv skal også dø.
Eg veit noko som aldri døyr: dom over den som er død. ’’
  - Håvamål. Eller: därleg rykte er dom nok i seg sjølv. Denne ordninga er basert på tillit!

SJEKKLISTE FOR FELTKONTROLLØRER

- for vurdering og godkjenning av hjortevilt

Dyr, kjønn, alder:

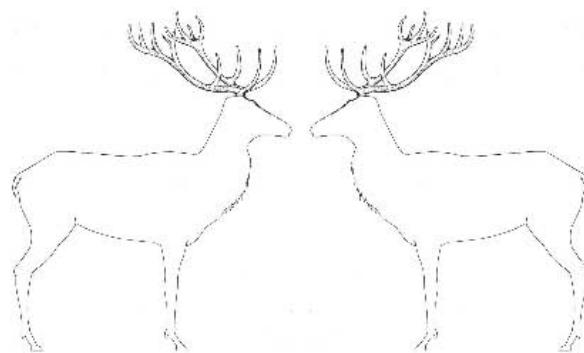
Skuddsted, dato, klokkeslett

Utvomming: dato, klokkeslett

Feltkontroll: dato, klokkeslett

Slaktet er kontrollert med skinn på/flådd (stryk det som ikke passer)

Treffsted (markér skudd inn og skudd ut på figurene under)

ANTE MORTEM (basert på jegers/skytters observasjoner)

1. Unormale spor og sportegn?

Ja	Nei	?
----	-----	---

2. Unormal reaksjon overfor mennesker og eventuelle hunder?

Ja	Nei	?
----	-----	---

3. Unormal fysiske bevegelser før, under og etter påskyting?

Ja	Nei	?
----	-----	---

POST MORTEM

4. Har tilfredsstillende avblødning skjedd innen 3 minutter etter skudd? Ja Nei ?
5. Er vom eller tarmer skadet av skudd? Ja Nei ?
6. Ble brysthulen tømt for hjerte og lunger innen 4 timer etter skudd? Ja Nei ?

SYKDOM OG SKADE

7. Er skrotten symmetrisk? Ja Nei ?
8. Har vom og tarmer normalt utseende? Ja Nei ?
9. Er alle kontrollpliktige organ normale? Ja Nei ?
10. Har lymfeknuter normalt utseende? Ja Nei ?
11. Har kroppshulene normale hinner og normalt innhold? Ja Nei ?

MERKNADER VEDRØRENDE MILJØFORURENSNING;

MERKNADER VEDRØRENDE HYGIENE;

TOTALVURDERING

- Feltkontrollen har ikke påvist unormale eller uheldige funn som tilsier at kjøttet ikke skulle tilfredsstille kravene i Bransjestandarden. Feltkontrollørens erklæring kan festes på slaktet.
- Feltkontrollen har påvist unormale eller uheldige funn som tilsier at slaktet bør sendes til Mattilsynets kontrollveterinær for kontroll.
- Slaktet bør avskrives som menneskeføde.

Feltkontrollør Nr.

